

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. sušca 1908.

Leto IX.

Planinska pesem.

„Jaz pojdem na bele planine,
kjer gorski potoček šumi,
na belih planinah natrgal
bom rožice zlate tri.

In z rožico prvo pač prišlo
veselje bo mamki v obraz,
prinesla bo zdravje ji zlato,
prinesla mladosti ji čas.

In z rožico drugo mi prišlo
cekinov bo v hišico sto,
a rožica tretja sezida
srebrni gradič pod goró.“

A mamka na postelji plaka:
„Ne hodi, moj sinko, v goré!
Bog dal mi bo zdravje pomladno,
cekinov ti pridne roké.

Na belih planinah prepadi
strmijo kot žalostna noč,
smrt hodi tam, z mrzlim potočkom
pogrebnično-pesem pojoč.“

Šel sinko na gore je bele,
kjer gorski potoček šumi;
a v hišici mamka tam čaka
in šteje dni, črne noči . . .

Samotna potoček vprašuje:
„Kje sinko je ljubi, povej!“ —
A valčki se penijo gorski,
srdito hitijo naprej.

Ko tretjič priplaval je mesec,
prinesejo sinka ji:
zaprte oči so mu mrtve,
a v rokah tri rože drži!

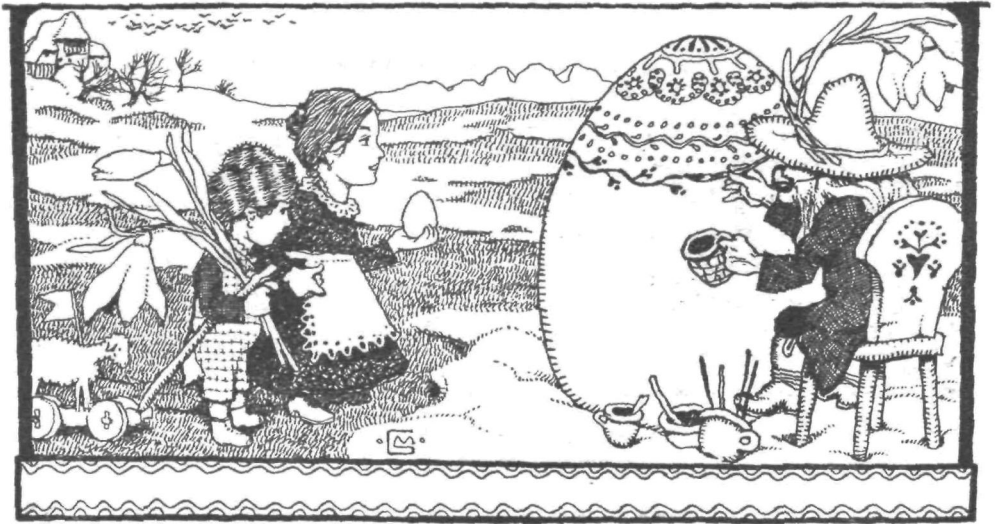
In mamka se zganila siva,
pogledala smrt ji v obraz,
a pesem mrtvaško zagorski
so valčki ji peli tačas . . .

Da mamki prinesel bi zdravje,
da našel cekinov bi sto,
šel sinko je s srcem junaškim
na snežno, ponosno goró.

Pač videl je rožice zlate,
kjer v solncu planina kipi,
a mamki in sinku skopale
grob črni so rožice tri.

Jos. Vandot.

Naša Minka na Gorenjskem.

Spisal *Juraj Pangrac.*

(Konec.)

V.

Pela pa je Minka tako-le:

„Poznam prečudno cvetko,
ki vedno zeleni,
nje toča, suša, slana
nikdar ne zamori,
prekrasna je
ko zlato solnčece.

Brez čudne te bi cvetke
bilò ljudem tako
kot zemlji, če bi solnce
ne grela je ljubò.
Ah, mila je
ko svetle zvezdice.

Sam Bogec jo je vsadil
v otrokovo srce —
in staršem z njo osladil
življenje trpko je.
Kak zove se?
Ljubav do mamice.“

Dobra tetka je še jokala, Minka je pa hitela praviti: „Gospodična Angela se je kar izmislila to pesemco, in potem sva jo peli. Ta pesemca je lepa, jaz jo prav rada pojem. Časih jo pojem kar tako na kratko:

Poznam prekrasno cvetko,
ki vedno zeleni...
Kak zove se?
Ljubav do mamice...

Gospodična Angela je velela, da moram peti nazadnje „ljubav do matere“. Pa jaz sem ji rekla, da je lepše „ljubezen do mamice“. — „Do mamice“ že smeš reči, „ljubav“ pa mora ostati, je odločila naposled gospodična, in zdaj pojeva tako: „Ljubav do mamice...“

„Ti Minka moja,“ je hitela dobra tetka; Minka pa je zdaj pogledala proseče tetki v oči in ji rekla: „Tetka, poslej naj visi mamina slika v spodnji hiši, da jo bom vedno gledala.“

Dobra tetka je prikimala. Iz prvega okvira na steni je odstranila podobo in dela mamino sliko vanj ter tako opremljeno obesila — v Minkino največje veselje — nad njeno posteljo v spodnji hiši . . .

Zdaj je hodila Minka večkrat na dan „mamo gledat“ in zdajpazdaj je tudi zapela: „Poznam prečudno cvetko . . .“ In ko je tako pela pred mamino sliko, so ji zaigrale solze v očeh, in nekaj jo je tiščalo, da ji je bilo tako čudno pri srcu. In ko je zapazila ob solnčnem zatonu staro mater na vrtu, ki je gledala na planine, je zaznala v svojem srcu neko novo čuvstvo, mehko in usmiljeno, ki mu pravimo — sočutje. In ko bi bila Minka že toliko razvita, da bi vedela, kaj ji pravzaprav je, bi brez dvoma stopila k stari materi, ji stisnila roko ter ji zaupala in jo tolažila: „Mamka, ne žalujte, glejte, tudi jaz trpim . . . Vi imate svoj zaklad zakopan v gorah, in tam se mudi tudi vaše srce; jaz pa imam svoje srce doma pri mami, očetu, Dori, ki so moj zaklad, moje vse . . . In ker ne moreva do teh zakladov, pa sva nesrečni in trpiva.“ — Toda Minka ni vedela, kaj ji je. Zato je le oddaleč gledala mater in je bila žalostna, in v tej žalosti ji je klicala usmiljeno in mehko: „Ubožica, ubožica!“ In tudi njena ročica je zgrabila za konec predpasnika in si brisala solzice, ki so ji tekle iz oči . . .

VI.

Nekega dne dobi teta vso objokano Minko pred mamino podobo. Pela je žalostno in otožno kakor tiček, ki mu ostrižejo peruti in ga potisnejo v kletko. In vedno iznova ji je vrelo iz grla:

„Poznam prečudno cvetko,
ki večno zeleni . . .
Kak zove se?
Ljubav do mamice . . .“

„Kaj pa ti je, srček moj?“ jo vpraša tetka vsa v skrbeh. In Minka ji odgovori: „Oh, tetka, jaz ne bom več tukaj, domov grem; pišite, da pridejo pome, meni je strašansko dolgčas.“

Dobri tetki se je Minka zasmilila, da so tudi nji stopile solze v oči. Zaželela si je, da bi ji v tistem hipu zrasle peruti, in nič bi se ne obotavljala, kar zletela bi z Minko čez hribe in doline in bi se šele ustavila tam, kjer ima Minkina mamica svoj dom. In rekla je: „Minka, utolaži se, takoj pišem, da pridejo pote.“

Tedaj pa se začujejo nagle stopinje odzunaj; skoro nato se odpro vrata, in z razprostrtimi rokami stopi v sobo — naša mama . . .

„Mama, mama,“ zavpije Minka vsa iz sebe in razprostre roke in zajoka od samega veselja na ves glas. Tedaj pa je že počivala Minka v maminem naročju, na maminem srcu . . . „Moja Minka, moja Minka!“ je hitela mama in pritiskala na svoje srce svojo hčerko, svoj solnček . . .

Teta je globoko v svojem srcu začutila kakor nek odmev pesemce: „Poznam prečudno cvetko . . .“ Vedela je, da je prišla mama po Minko. In milo se ji je storilo, da pojde zdaj Minka domov, saj ji je tako prirasla k

srcu. Pa je, vendar rekla, dasi ji ni šla beseda rada z jezika: „Prav je, da si prišla, saj ne more dobra hčerka živeti brez matere . . .“

Pred odhodom je silila Minka teto: „Tetka, vi greste tudi z menoj.“ Pa teta ni mogla ostaviti doma, da bi šla z Minko. In ko je stric Janez zapregel in zavpil: „Zdaj pa le naglo na voz!“ — je Minka vzela od vseh slovo: od Bertke, Francke, stare matere, dekle, le od tete ne. In rekli so ji: „Kaj pa, od tete se ne boš poslovila?“ Pogledala je tedaj Minka tetko, pa povabila žalostno oči in nič se ni poslovila, ampak rekla je: „Tetka, pojdiva še v hlev.“ Stric Janez je že godrnjal, a s tetko sta že izginili v hlev. Poslovila se je Minka od žrebička, telička, jagnjeta, zajčka, putk . . . „Tetka, težko jih zapustim, prav težko; le pogledajte, kako me žalostno gledajo . . .“ Zdaj sta skočili še enkrat k stari materi, ki je danes zaradi bolehnosti ostala v postelji in od katere se je Minkina mamica tako težko poslovila kakor še nikdar prej, kakor da bi se poslednjikrat videli in si podali za vedno roko . . . „Še enkrat sem se prišla, mati, posloviti od vas,“ je rekla Minka, jo prijela za roko in jo gladila. In stara mati je vzdihnila: „Bog te varuj, vnučka moja!“ Razodeti ji pa ni hotela, kar je čutila v svojem srcu, da so ji ure štete, da pojde čez en teden ali dva . . . tudi ona — stara mati — domov, k očetu Minkine mamice, ki se že pripravlja, da ji pride naproti . . .

„Tetka, to vam rečem, stare matere mi ne smete zapustiti, jaz vem, da je ubožica,“ je rekla Minka, ko se je že poslovila od nje. In ko je teta prikimala, sta šli iz sobe. Pa na pragu se je še enkrat ozrla nazaj, da bi videla mater, a mati si je že z rokami zakrila obraz in gledala v duhu, kar se ima zgoditi kmalu. „Ne smete jo pozabiti, tetka,“ je še naročala Minka.

„Na voz, na voz!“ je vpil stric Janez že nevoljen.

„Tetka moja, jaz grem, a nič ne bodite žalostni; doma pregovorim očeta, mamo, in potem pridemo vsi gor, tudi Dora, in nič več ne pojdemo nazaj in medve bova vedno . . .“

„Na voz, na voz!“ je zavpil zdaj Janez že čisto nevoljen, da ni mogla Minka vsega povedati, kar je imela na srcu. In teta jo je tedaj vzdignila in položila na voz. Voz se je zazibal, in konj je zdirjal naglo dalje, da se še posloviti ni mogla Minka od tete; le z robcem je mahala dobri tetki v slovo, pa še to le nekaj trenutkov, zakaj voz se je kmalu skrnil za drevjem. Tedaj pa se stisne Minka k svoji ljubi mamicini in joka . . . Zakaj pravzaprav joka, tega bi izvestno ne vedela niti sama povedati. Morda je jokala, ker se je težko ločila od stričevih, posebno od dobre tetke in od ubožice — stare matere . . . Morda so pričale njene solzice, da čuti s staro materjo, ki se pripravlja na dolgo pot v večnost, k očetu, ki jo kliče z višav, s planin, kamor je tako rada obračala svoje oči . . . Ali pa so izražale te nedolžne solze neskončno radost in milobo njenega srca, da ima zopet enkrat svojo zlato mamico tako blizu sebe in je zdaj na potu k očetu, Dori . . . Pa naj že govore te solzice tako ali tako, to je gotovo, da je čutila tedaj v svojem srcu globoko pomen svoje ljube pesemce:

„Poznam prečudno cvetko . . .“

▷ Umetnik — slikar ◁

Premodre glave.

Po narodni smešnici spisal *Silvester K.*

XII.

slavnih Zabržanih je bilo znano, da so imeli navado na daljnem potu iti v družbi lepo drug za drugim. Da na tak način niso potrebovali širokih cest, ki so jih smatrali le za potrato na zemeljskem prostoru, ni težko umljivo. Koliko koristi daje taka zaporedna hoja pešpotniku, razvidi lahko vsakdo sam, ko vendar Zabržane posnemamo tudi mi drugi manj slavni zemljani, kadar hodimo v družbi po snegu ali blatu.

Toda še neko posebno korist — skoraj bi rekel srečo — je imel neki Zabržan, katerega ime pa se v veliko škodo ni ohranilo v zabrški zgodovini.

Več Zabržanov je šlo po ozkem potu skozi gozd. Bilo je ravno o času, ko je drevje poganjalo najbolj, in tuintam je visela kaka šibka vejica črez pot, kakor bi bila hotela ustavljati potnike. Toda Zabržani — kaj takega dobro vajeni — so brusili pogumno ob šibke zapreke, enako srditemu volu, ki ga hude poletne muhe ženejo skozi grmovje in trnovje.

Hipoma pa naleti prvi mož na nekoliko močnejšo vejo, ki mu hoče celo zaprečiti pot. Toda neustrašen jo prime korenjak z močno roko, se upre nekoliko ob njo in koraka naprej. Ko mu veja ni več napoti, jo izpusti brez vsakega premisleka. Veja pa — močno napeta — šine z veliko silo nazaj in udari zadaj idočega neusmiljeno po nosu, da se mu kar curkoma ulije kri. Ne manjka veliko, da ne pade vznak na tla.

Ko mu neha kri teči, objame ves ginjen svojega spredaj idočega tovariša in reče v solzah:

„Oh, dragi prijatelj, ti si moj rešnik! Glej, videl sem, kako si trdno držal vejo in ako bi je ne bil držal tako trdno, gotovo bi me bila udarila še veliko hujše po glavi. Mogoče bi me bila še celo ubila!“

Ali, mladi bralci, pritrdite bistrournemu Zabržanu?

XIII.

Blizu Zabrdja je bil v svojih časih lep hrastov gozd s starimi, tuintam votlimi drevesi. V enem teh votlih hrastov si izbere čukov par svoje bivališče, si nanosi v panj gnezdo in začne valiti. Ker pa ptiči čukove vrste pojejo le zvečer ali pa ponoči in še takrat kaj žalostno, so jih hoteli Zabržani odstraniti. Odstraniti so jih pa hoteli še tudi zaraditega, ker so menili, da takrat gotovo kdo umrje v soseski, kadar se kje blizu oglasi čuk. Smrti pa so se Zabržani bali ravnotako, kakor se je boje drugi ljudje.

Ko dobe čukovo zakotje na nekem hrastu precej visoko nad zemljo, sklenejo takoj ugonobiti ves zarod. Toda znali niso, kako bi prišli do gnezda.

Že so se pripravljali, da bi posekali drevo, toda v **zadnjem** trenutku se oglasi v družbi svarilen glas, ki pravi:

„Po mojem mnenju nikakor ne sodi posekati drevesa. Hrast je tako močan, da bi utegnili čuki prej postati godni, preden bi drevo padlo.“

Po dolgem presojevanju dobe naposled vendarle pravo, in reči moramo, da so si znali Zabržani pomagati v vsaki stiski in sili, če ne tako pa drugače. Kaj pa so tokrat izmodrovali?

Pod hrastovim duplom se postavi najmočnejši mož v vasi. Zabržani so imeli namreč iz same previdnosti vedno po enega te vrste ljudi. Temu spleza na široke rame drugi, drugemu s pomočjo drogov in vrvi tretji in tako dalje, dokler ni stala dovoljna vrsta mož drug na drugem in je najvišje stoječi lahko dosegel čukovo gnezdo. Podreti se izlahka ta navpična vrsta ni mogla, ker so se njeni posamezni udje oprijemali hrastovega debla. Ko seže zgornji v gnezdo in izvleče čuke, si ne more samega veselja drugače in vzklikne prav radostno:

„Juhe, juhe! Že jih imam — moji so!“

Vse je bilo veselo, najbolj pa spodnji v navpični vrsti, ker je vendar že precej težko držal živo lestvo. V svojem velikem veselju se močno nagne na stran, da bi pogledal kvišku. Toda na ta način izpodmakne druge, in vsi telebijo neusmiljeno na tla.

Seveda je največ odnesel oni, ki je bil prej najvišji. Kakor sem slišal pripovedovati, si je siromak polomil obe roki in si iz sklepa vrgel obe nogi. Zanesli so ga lepo domov in ga zdravili na stroške cele vasi. Poleg te nesreče pa so bili še vendar veseli, ker so z možmi padli tudi čuki na tla, in je ponesrečenec držal stara dva tudi pri padcu tako trdno, da mu ni noben ušel.

Še istega dne so naredili zunaj vasi velik ogenj, v katerega so s kruto roko pometali k smrti obsojene ptice. Pravijo, da se od tega dogodka ni upal noben čukov par več naseliti se v bližnjem gozdu.

Lisica in veverica.

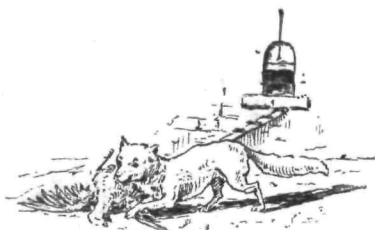
Spisal Polenčan.

eselo je skakljala veverica po drevju ter prišla na drevo, pod katerim je imela lisica svojo luknjo.

Lisica, ki je sedela ravno pred vhodom svojega stanovanja, jo prijazno pozdravi in se jame pogovarjati z veverico. Željna, da bi jo dobila v svojo pest, ji reče: „Ali se nič ne bojiš, da bi prišel lovec in te ustrelil, ko tako brezskrbno skačeš po drevju? Ravno kar prihajam z lova domov; na poti pa sem videla moža s puško in psom; jako sem se prestrašila in tekla domov, kolikor je bilo mogoče. Pridi k meni v votlino, da te ne doleti nemila usoda.“

V tem pride lovec s psom-jazbečarjem. Lisica se brž skrije v svojo votlino, veverica se pa pritisne k deblu, da bi skrita opazovala, kaj se zgodi. — Pes šine v lisičino luknjo in prižene kmalu iz nje lisico, ki jo lovec ustrelj. — Ko se pa veverica zopet čuti varno, si misli: „Tu imaš! Meni si kopala jamo, sedaj si pa sama padla vanjo.“

Sušec in mali traven.

Spisal Ivo Trošt.

Meseca sušec in mali traven, soseda v pratiki in v prirodi, sta se nekoč pogovarjala, kdo bi ljudem huje nagajal z vremenom.

Mali traven: „Bratec, dobro rogoviliš, odkar so razglasili začetek pomladi. Braniš se je z občudovanja vredno spretnostjo. Napravil si že sneg in led; veter je dvignil prah in pripeljal sušo, mrzav si poslal in slano.

Toda jaz bi se branil še bolj, pa so mi določili en dan manj kot tebi.“

Sušec: „Saj se ti pozna, da si mlajši od mene. Že name so ljudje hudi, da je groza. Koliko greha, godrnjanja in jeze bi bilo šele potem, ko bi bil ti na mojem mestu ter bi gospodaril celo en dan več! Bog že ve, zakaj odbije kozi rog.“

Odtlej meseca sušec in mali traven nista več prijatelja: ako je prvi moker, je drugi suh ali pa narobe.

Mladi fizik.

Piše J. N.

III.

„Vem, že vem!“ je kričal Slavko in tekel meni naproti.

„Kaj veš?“ ga vprašam.

„No, vem, zakaj se mi ni posrečil poizkus.“

Radoveden sem bil, če je pravo pogodil; ker pa se nisem maral razgovarjati z njim na cesti, sem ga povabil na dom, ki je bil blizu.

„Veste,“ je začel pripovedovati, „napravil sem pravo, kakršno ste vi zadnjič, in sem ponovil večkrat tiste poizkuse. Enkrat pa, ko so bili listki prav pošteno razkoračeni, mi pride nekaj na um. — Približam palici male koščke cigaretnega papirja in vidim, da skačejo ti papirčki proti nji kakor proti obdrgnjenemu glavniku. Tedaj sem si mislil, da mora biti palica taka kakor glavnik. Ali sem pogodil pravo?“

„Ravnotaka ni, pač pa ima tisto posebno lastnost kakor obdrgnjen glavnik.“

„To sem tudi mislil reči,“ pravi Slavko. „Tedaj mi je postalo vse jasno. Glejte! Suh glavnik ne uniči tiste lastnosti, pač pa moker. Ali je ne uniči pravzaprav mokrota? Ali me niste tisti dan svarili zaradi vlažnosti, ker ste poznali njeno uničujočo moč?“

„Prišel si precej daleč v spoznanju,“ mu rečem. „Ako boš tako napredoval, postaneš še velik učenjak. Vlaga je res kriva izgube tiste lastnosti, pa je ne uniči, kakor je ne uničijo tudi kovine. Da pa uvidiš, kako je v resnici, prinesi sem še svojo pripravo.“

Predeu je prišel nazaj, sem pritrđil na sredi ųezelne palice peatni vosek, da mi je sluųil kot roat. ųe po poti je deat ek poskrbel, da so ųli listki v pripravi narazen. To pripravo sem postavil poleg svoje, ki pa ni kazala ųe tiste lastnosti.

„Glej, obeh priprav se hoatem dotakniti hkratu s to ųezelno palico, ki jo drųim za peatni vosek,“ sem dejal. „Glejte no!“ se je zaatudil, „k vaųi pripravi je ųlo nekoliko lastnosti od moje.“

„Kako pa to poznaų?“

„Poznam iz tega, ker so listki moje priprave nekoliko zlezli skupaj, listki vaųe pa so se skoraj za toliko razkoraatili,“ razlaga deat ek.

Ko je hotel ponoviti poizkus, sem mu rekel, naj dene namesto ųezelne palice stekleno cev skozi obroat priprave. Pri tem pa je izostala preųjnja prikazen, dokler ni dahnil na cev, da je nanjo legla vlaga.

„Mislių ųe, da uniatijo kovine in vlaga tisto lastnost?“ ga vpraųam.

„Ne! Sedaj sem se prepriat, da se ta lastnost le razųirja po njih na druga telesa.“

„Res je! Kovine in vlaga jo prevajajo od telesa do telesa in zaradi tega jih imenujemo z ozirom na to lastnost prevodnike. Steklo, peatni vosek in tvoj glavnik, ki tej lastnosti ne dovolijo, da bi se razųirila na druga telesa, ki jo tedaj osamljajo, imenujemo osamila,“ mu pojasnim.

Veatkrat je ponovil ta imena, in zamiųljene oat so mu postajale vedno bolj jasne, da se mi je zdelo, kakor bi dobil pojasnilo ųele v imenih.

„Ne misli, da razumeų sedaj bolje, ko smo krstili telesa. Ako ne bi videl, oziroma napravil poizkusov, bi bila imena prazna, brez vsebine, brez pomena.“

Nato sem mu rekel, naj drga peatni vosek kakor je drgal dosedaj glavnik. Ko se je dotaknil z njim obroat priprave, je videl, da je dobil tudi peatni vosek tako lastnost kakor glavnik. To zapazivųi je zaat,el poizkuųati z vsemi telesi, ki so mu bila na razpolago. Na ta naat,in je priųel do prepriat,anja, da dobivajo lastnost kakor glavnik le tista telesa, ki so osamila.

„at,udno,“ mi reat, „da ravno ta telesa dobivajo to lastnost.“

„Pri svojem preiskovanju si pozabil, da si drųal kovinsko palico z roko, ki je tudi prevodnik. Akotudi je na palici nastala tista lastnost, jo je roka odvedla. Glej! ųezelno palico, ki jo drųim za roat, iz peatnega voska, drgnem ob lase in ko se dotaknem z njo priprave, se listki takoj razkoraatijo.“

„Res je!“ je pristavil resno. „Tedaj dobivajo vsa telesa to lastnost; kako bi jo pa imenovali?“ me vpraųa.

„Pravimo, da je elektriat,na, ker so jo opazili ųe stari Grki na obdr-ganem jantarju, ki so ga imenovali elektron. Kakor si videl, se razųirja ta elektriat,na lastnost po kovinskih palicah kakor tekoat,ina po ceveh. Zato so mislili, da izvira od neke posebne tekoat,ine, ki so ji dali ime elektrika. Tiste priprave pa, ki kaųejo — kakor naųi dve — elektriat,nost kakega telesa, imenujemo elektroskope. To naj zadostuje za danes. Mislim, da imaų dovolj novih imen.“

Premišljal je nekaj časa, potem je vprašal:

„Kako je pa to, da se mi ni hotel posrečiti poizkus v lopi in v hiši pri nas samo tisti dan, ko se je pri vas posrečil?“

„Pri meni so bila okna ves dan zaprta, da ni mogla vlaga v sobo.“

„A tako!“ je vzkliknil in šel domov. V glavi pa je imel vse polno novih načrtov.

Brez gospodinje.

Spisal *Andrej Rapč.*

aj veste, kako je, ako zboli v hiši gospodinja! Pač je res: „Žena podpira hiši tri vogle, mož le enega!“

Bil pa je čas, ko je moral Boštjanovčev France podpirati v hiši vse štiri vogle. In kislo se je držal takrat, moj Bog, tako strašno kislo kot bi pil sam pelin. No, da! Štiri vogle hiše podpirati Boštjanovčevemu Francetu ni bilo nič lažje, kot v starodavnih časih Atlantu, ki je držal na svojih ramah nebesni svod. Poleg tega pa France ni imel nikogar, ki bi bil na njegove rame položil vsaj za kratek čas svojo pezo. Prav zato se je držal tako hudo kislo kakor bi pil venomer pelin.

Boštjanovčeva mati je opravljala prašiče. Zlomek jo je menda tudi mtil, da je tisti dan izbrala do svinjaka s polnim pominjekom drugo pot kakor običajno. Star štor je stal tam od jablane, ki jo je bil podrl lansko leto vihar. Boštjanovčeva mati ni pazila nanj, saj je gledala le v pominjek in v svinjak. Pa je padla, izpodtaknivši se ob štor, tako nerodno, da ni mogla več vstati.

Stal je Boštjanovčev France tisti čas na vežnem pragu in gledal za svojo ženo in ugibal, koliko bodo letos vrgli prašički. Pa je ugledal nesrečo. Seveda je skočil hitro na pomoč, ali takoj je žalostno pogledal po hiši svoji, če se že ni podrla. In videl je, da se je bila močno nagnila. Na enem samem voglu je bila še malo podprta, trije pa so silili k tlom, narazen. Eh, in nesel je ponesrečeno ženo v hišo in naprtal vse štiri vogle hiše na pleča — in jel piti pelin.

„Ata, lačen!“ se je oglasil mali Francek.

„France, France! Slišiš!“ je klicala žena v postelji.

„Muuu . . .“ se je oglašala krava v hlevu in — —

„Vik, viiiik . . .“ je krulilo v svinjaku.

France se je prijel za glavo: „Moj Bog, moj Bog! Pa si me res hudo zapustil. Koga naj pa zdaj-le slušam? Ženo? Kravo? Otroka? Prašiče? . . .“

Obstal je sredi veže in nikogar ni slušal. Bulil je z očmi v peč, kjer je bil pravkar zakuril.

„France, France!“ se je zopet oglasilo v hiši.

Stopil je v sobo k ženi. „Kaj je?“ je vprašal.

„Poglej no po platnu! Od včeraj se še nisi nič zmenil zanj. Gotovo je že čisto suho na solncu in se ne bo belilo. Otrokoma daj zajtrk. Micika bo morala v šolo, mali je pa tudi že lačen. Devet bo že ura. Potem pa stopi dol k Primoževim in naroči . . . Potem . . .“

France se je prijel za glavo.

„Potem, potem,“ je vzdihnil hudo globoko. „Ti, mati, meni se bo zmešalo! Kako pa naj dam otrokoma zajtrk, ko pa še zakuril nisem? Oh, saj pravim, da se mi je moglo to narediti!“

„Da bi vsaj mogla vstati!“ je zastokala žena na postelji in se je hotela premakniti. Ali hrbet jo je tako strašno zbolel, da je zaječala in obstala mirna.

France je bežal pred peč . . .

Zakuril je in pristavil lonce.

Krava je bila lačna v hlevu in vnovič je zamukala, prašiči v svinjaku so zakrulili . . .

France se je spomnil, da mora k Primoževim.

Z burkljami je popravil ogenj. Pa bil je preneroden. Prevrnil je oba lonca v peči, in voda je tekla po ognjišču.

„Krivo poleno!“ se je zahudoval, pa udaril z burkljami po loncih. Zaječala sta oba v hripavem dvospevu, France pa je bežal izpred peči k Primoževim.

Vrnil se je domov. Prašiči so krulili, krava je mukala, platno je bilo suho, sinko je jokal, žena je nestrpno klicala in v peči ni bilo nikakega ognja več.

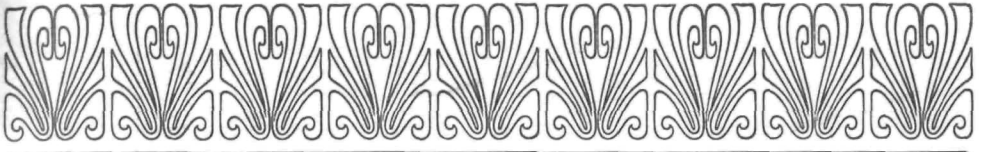
Francetu je bilo grozno ob srcu. „Česa naj se lotim najprej?“ je vzdihnil. Obstal je kakor okamenel sredi veže in zrl debelo skozi malo okence v vratih na bolno ženo, ki ga je klicala. Prav vroča želja mu je vstala v srcu: „Oh, ljubi moj Bog! Daj mi kmalu, prav kmalu zopet tri vogle!“

„Kaj naj pa skuham?“ je vprašal, stopivši v sobo k ženi.

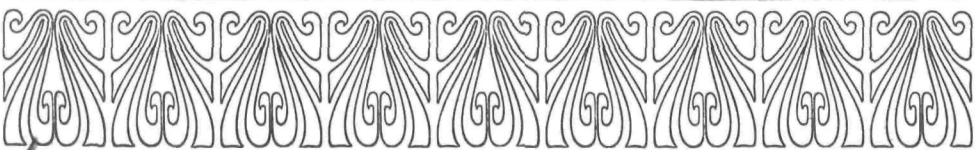
„Pa skuhaj žgance in za čez zavri malo mleka. Toda, France, ali si že pomolzel?“

„Lej, pasja noga, na to sem pa čisto pozabil. Zato Liska tako rjove, da je strašno. Takoj grem mlest!“

In je vzel trinogat stolček, šel v hlev in sedel h kravi. Molzel je in molzel. Srečno je namolzel polno latvico. Pa se je izpodtaknil naposled nad stolčkom, vrgel latvico z mlekom po tleh in sam padel pod kravo, ki se je ustrašila in ga je neusmiljeno brcnila. Izkomotal se je izpod nje, ves obupan je zrl na razlito mleko, vzel je stolček in latvico, in šel brez mleka vnovič pred peč.

▷ Jutranja molitev ◁

Ura se je bila pomaknila, ali dasi je brkljal France že od štirih zjutraj pred pečjo, vendar še zajtrk ni bil gotov. Otrok je zaspal lakote, prašiči so krulili, platno je bilo suho.

„Pa kosila ne bo treba kuhati,“ si je mislil France, „bo še bolje!“ Zakuril je iznova, pristavil vodo za žgance in šel potem kropit platno.

Voda se je bila tako povrela, da je je bilo le malo v loncu, preden se je France vrnil.

„Bo pa malo manj žgancev. Lačen tako nisem! Za njo in fanta bo že dovolj,“ je mrmral.

In odprl je v omari predal in nasul v lonec polno moke, pa šel k prašičem.

„Ali še sedaj ni nič?“ je zagodrnjal, ko se je po dolgem času vrnil in našel lonec tako kot prej.

„Prevrelo še ni,“ je dejal in šel k otroku, ki se je bil v tem zbudil. Ali žganci v loncu so ostali vedno enaki.

„Morda so pa kuhani,“ je mislil, vzal burklje in prinesel lonec iz peči.

„Moj Bog, sama moka! . . .“ je vzkliknil in jel mešati. Ali moka je bila, le moka. Prav na dnu je dobil malenkosten cmok, ki pa mu je tudi še manjkalo vode.

„E, težava je, težava s kuho in brez gospodinje!“ je vzdihnil. „Ljubi moj Bog, daj zopet kmalu tri vogle moji hiši!“

Menjal je s sv. Antonom . . .

Spisal *Ivan Stukelj*.

adilo je dišalo po vsi cerkvi. Skozi okna je lilo popoldansko solnce svoje žarke, ki so se na lestencih iskriili v demantnih ognjenih barvah. V ravnih črtah so njega prameni prodirali in prošinjali sinje kadilne oblačke in prah, ki se je svetlikajoč tresel in sprevajal gorindol. Tajnosten mir je zavladal po božjem svetišču. Nedeljsko popoldansko opravilo je minilo, in ljudstvo se je razšlo.

Ivanova mati pa se je navadno po popoldanski službi božji še dolgo pomudila v cerkvi, saj je tako rada molila za srečo svojcev in svojega doma.

Ivan — bil je tedaj petleten — je tudi rad z njo postal v cerkvi. Kadar pa ni bil z mamico pri litanijah ali krščanskem nauku, tedaj pa je pozneje priletel k nji v cerkev. I seveda, takrat pa jo je tudi prav pridno motil v molitvi.

Splazil se je iz klopi ter tiho po prstih stopal po cerkvi od kota do kota, od stene do stene, pregledoval oltarje in slike. Vse mu je bilo zanimivo, novosti so mu kar rasle pred očmi. Vsako nedeljo je dobil kaj novega, dosedaj mu neznanega. Zdajpazdaj je pritekkel k materi z navadnimi otroškimi vprašanji: „Kaj je to? — Kdo je to? — Zakaj pa je tako narejeno? — Čemu?“

Kmalu se je seznanil z vsemi svetniki na oltarjih, s križevim potom in drugimi slikami po stenah. Kadar je ogledoval križev pot, tedaj se je natihem jezil nad brezsrčnimi Judi. Ko je nekdanj doma dobil v starem molitveniku naslikan križev pot, tedaj je šel od lista do lista in z žrebljem razpikal vse Jude, ki so Kristusa bičali, kronali, tolkli in pribijali na križ — govoreč: „Na, na, čakaj, zdaj ti bom pa jaz pokazal!“

Svetniški kipi pa so se mu zdeli živi, ko jih je opazoval od blizu. V glavnem oltarju je bil sveti Jurij, junak po njegovem okusu: v bliščeči viteški opravi, z vihrajočim plaščem, z bujno perjanico na svetlem šlemu, jahajoč na krasno opremljenem konju, pod katerim se je zvijala grozna zver s perutmi in dolgim repom. V strašno zobato, globoko preklano zmajevo žrelo je sveti vitez pogumno tiščal smrtonosno sulico.

In, ah, le ta čili iskri konj njegov! Nekoč se mu je sanjalo, da mu ga je posodil sam sv. Jurij. Kako je vihral z njim po zraku, sape mu je zmanjkovalo — — pošla mu je — in padel je z njega v brezdanji zrak.

Mati ga je s tal pobrala, krvavečega na nosu — v živih sanjah se je pognal in prekopicnil s postelje.

Obrazi svetnikov so bili nekateri skrivnostnoresni, zatopljeni v molitev, drugi pa veseloprijazni; angelčki pa ljubki in živahni kakor otroci, da bi se kar igral z njimi.

Tam v desnem stranskem oltarju na vsako stran sv. Boštjana sta bila zlasti zanimiva sv. Miklavž in sv. Anton. — Nu, v kateri otroški duši ne živi sv. Miklavž v sijajni škofovski opravi, z mitro na glavi, s škofovsko palico in knjigo v roki, na kateri je naloženo petero jabolok, znak otroškega prijatelja. V nebeškem veličju, kakor nobenega drugega svetnika, ga presanjajo deteta v duhu svoje domišljije vsako leto toli in tolikrat ponoči in podnevi.

Sv. Boštjanu ob desnici pa je stal sv. Anton. Drugi svetniki so bili vsi v zlati, srebrni ali drugi živobarvni obleki, da se je vse lesketalo po njih, ta pa je bil opravljen v dolgo temnorjavo haljo, samo z ozkim zlatim trakom obrobljeno. Bos je bil, čez glavo pa je imel potegnjeno kapuco. V levici je držal palico z dvema srebrnima zvončkoma — seveda Ivan bi bil najrajši poizkusil, če zvončka tudi zvonita, a ni mogel — v desnici pa je imel razprostrto knjigo, čitajoč iz nje ves zatopljen. Oči so mu bile napol zaklopljene, a Ivanu se je dozdevalo, da jih je zdajpazdaj privzdignil, ga pogledal tja čez knjigo ter mu prijazno namežiknil, kakor imajo navado stari ljudje, hoteč se prikupiti otrokom.

Neko nedeljo pa zapazi pri sv. Antonu nekaj posebnega.

Pri tem oltarju je ponavadi stala visoka podnožnica s tremi stopnicami. Nanjo se splazi do vrha, oči se mu zaiskre. Aj, tu ob nogah sv. Antona za umetnimi cveticami zagleda — prašička, tako ljubko živalco, rjavo in belo pisano, s tako lepo zavitim repkom. Približa se mu z roko, ga prime in glej — dá se dvigniti proč. V roki ga ogleduje od vseh strani, in lice rdi od veselja. Ozre se na mater, če ga vidi, potem pa živalco zopet postavi nazaj.

Da, ta prašiček! Ko bi ga on imel, bi mu napravil iz lesene škatle hlevček, ga redil — in slednjič imel seveda — „furež“ s svojimi tovariši in tovarišicami.

Čemu neki ga potrebuje sv. Anton? Sv. Jurij ima pač konja, da jaše na njem, a sv. Antonu je prašiček gotovo brezpotreben.

Vprašati mora mater o tem.

In kaj naj mu je rekla, kakor to, da je ta svetnik varuh prašičem; štiti jih pred boleznijo — saj ne bi Ivan razumel, da se je puščavniku v življenju prikazoval sam hudi duh v podobi ščetinarja, hoteč ga izkušati.

Ivanu pa ni mogel iti ta prašiček iz spomina.

Prihodnjo nedeljo je po litanijah zopet priletel k materi v cerkev. Po svoji stari navadi je iznova pregledoval po cerkvi.

Ko pa je bilo čas oditi domov, je mati še pokleknila k desnemu stranskemu oltarju, da tudi tam še malo pomoli.

Povzdigne oči. — — Kaj pa to? —

Tam pri sv. Antonu je namesto prašička gledal izza cvetic Ivanov — konjiček.

Ozre se na Ivana, in takoj ji je bilo jasno, kaj se je zgodilo.

Tam ob prvi klopi se je Ivan s strahom stiskal — za hrbtom pa je tiščal prašička sv. Antona z namenom, da ga odnese domov.

Mati kar plane proti njemu; iztrga mu iz rok prašička. Potem pa dečka prav pošteno okrca po rokah.

„Nesrečni otrok, kaj pa si mislil?“

„Saj — je — sveti — Anton prikimal. Saj sem — ga vprašal —“ je ihtoč govoril Ivan.

Mati pa je snela Ivanovega konja z oltarja — užival je pač malo časa častno mesto ob svetniku — ter zopet postavila prašička sv. Antonu nazaj.

„Ti šembrani — (materina hudovalna beseda) — otrok!“ je godrnjala mati po potu in se jezila. Ako bi se bil Ivan, ki je žalosten nosil svojega konjiča domov, pri teh besedah ozrl, bi videl, kako je materi smeh silil v obličje.

„Ta otroška namisel! Kaj mu še ne buti v glavo!“

A Ivan ni mislil nič hudega.

Namenil se je, da hoče na vsak način svojega konjiča zamenjati s prašičkom sv. Antona.

Zato je pokleknil pred sv. Antona, sklenil ročice, nagnil glavo malo na stran ter začel moliti, milo proseč, zroč svetniku v obraz uprav tako, kakor je videl mater, kadar je molila prav iskreno.

Svetnikov obraz se mu je zdel še prijaznejši nego drugekrati.

In glej, njega prvi pogled je že švignil črez knjigo na Ivana. Potem drugi — tretji — in svetniku so se usta zaokročila, in ljubezniv nasmeh se mu je zaiskril okolo oči.

Glej, in sedaj mu je — prikimal — da, prav prikimal — s tisto lepo, dolgo brado.

Da, menjava za živinčeti je bila — dognana.

Ves srečen, pa z nekakim strahom — srce mu je kar tolklo — se splazi na vrh podnožnice ter stakne doli prašička in na njega mesto postavi svojega konjiča.

„Glej,“ si misli, „koliko bolj pristoja svetniku konjiček nego prašiček. Kakor sveti Jurij se bo ponašal z njim.“

Ozrl se je na mater. Klečala je in molila pri glavnem oltarju.

A kako hitro se mu je sreča opotekla.

Prepričati se je moral kmalu, da je kupčijska zveza med svetnikom in njim neveljavna.

To mu je zdaj šlo po glavi: „Kaj, če zvedo to drugi ljudje, kako ga bodo imeli za norca! Kaj pa bo, če zve celo gospod župnik o tem?“

Poprosil je mamico, da naj nikomur ne pove. In res je molčala, saj je bil Ivan njen ljubček.

Ko pa je dorastel, je pa sam rad pripovedoval, kako žalostno se je končala njegova kupčija s sv. Antonom.

Solnček.

*Zlati solnček,
zlati solnček,
cvetoličen
kot bonbonček
in trebušat*

*kot balonček
nad gorami
se reži:
„Hi, hi, hi —
Dorica še spi!“*

Zorislav.

Pridi, vesna, že!

*V sneg zavil je bor,
spev vesel je tih,
tih je ptičev zbor.
Gajek mrtvo spi,
gajek ne šumi,
mrzle zime dih
le nad njim drhti.*

*Vesna mlada pa
v gradu se smehlja
solnčku-ženinu,
v gradu bisernem
vesna se smehlja
in na pot se k nam
s cvetjem že ravna.*

*Pridi, vesna, že,
s petjem pridi k nam,
s cvetjem pridi k nam,
v gajek — mrtev zdaj —
spet prinesi maj,
o, nevestica!*

Bogumil Gorenjko.

Vsak po svoje.

Spisal *Silvester K.*

ekoč se srečata koza in ošel. Osel postoji, si ogledava kozo in reče porogljivo:

„Kako si li upaš hoditi okrog? Ali te ni sram, da kažeš svojo preperelo in koščeno postavo vsemu svetu? Oh, kaka si! Dlaka visi od tebe kakor od razcapanega kožuha, dolga brada ti nikakor ne sodi h koničastemu gobcu, repec imaš kratek, kakor bi ti ga bile miši odglo-

dale, in če slišim tvoj meketajoč glas, se ne morem vzdržati smeha. Tudi tvoje oči so mi čez mero zoprne in ne dobiš na svetu svojim enakih.“

„Ne misli si, da bi ti ugovarjala,“ odgovori koza mirno, „zakaj prav malo mi je mar, kako me ti ocenjuješ. Tolaži me zavest, da bi me ljudje — posebno siromaki — ne redili, ako bi poleg svoje zoprne zunanosti ne imela še tudi dobrih lastnosti. Sicer pa ti tudi nisi brez vse graje. Ne zameri, ako tudi jaz tebi kaj malega očitam. Glej — če že hočeš biti podoben konju, čemu pa nosiš kravji rep? Če hočeš biti lep, čemu pa se ogrinjaš v sivo, beraški suknji podobno obleko? In ali ti tvoja velika ušesa niso preveč napoti? In pa — oprosti — ni li tvoja velika neumnost vzrok, da si tako slaboznan po svetu in je tvoj obraz vse drugo kakor duhovit? Kar se pa tiče tvojega strahovitega, mozeg pretresujočega glasu, moram reči —“

Koza umolkne, ker ji je osel pokazal hrbet in se odstranil naglih korakov.

Vrabca.

Spisal *Borisov.*

rjetno življenje sta imela stari in mladi vrabec v bližini njive, ki so na nji poželi žito. Stanovala sta v podstrešju starega skednja, kjer sta imela vsak svoje skrivališče — luknjo, ki ju je branila pred sovražniki in slabim vremenom. Kadar sta bila lačna — frrr — in že sta bila na njivi. Mladi vrabec je vselej tako obložil svoj želodček, da je komaj priletel spet nazaj v gnezdo, kjer je zopet

toliko časa lenaril, da je bil lačen. Stari pa ne tako. Najedel se je zmerno, potem pa je nanašal v gnezdece majhno zrnato klasje toliko časa, da je luknjo s klasjem skoro popolnoma zadelal.

Padel je prvi sneg. Ptičice so tarnale in iskale hrane, ki je je bilo že težko dobiti. Mnogo jih je poginilo mraza, še več pa lakote. Tudi brezskrbnemu vrabčku je pela trda. Prišel je pred luknjo svojega starejšega znanca in milo prosil, naj se ga usmili. Ta mu je res dajal po toliko svoje hrane, da siromaček ni poginil.

Toda spomladi ga je spodil iz svojega skrivališča, rekoč: „Sedaj je ugoden čas, da si kaj pridobiš; izkušnjo imaš in moč tudi! Če hočeš sebi dobro — potrudi se!“

Deček in kavka.

Spisal *Sorin.*

zmaknil je deček nekje pozlačeno iglo. Spravil jo je v skrit predalček in jo hodil večkrat gledat.

Nekega dne pozabi iglo na mizi v vrtni lopi.

Pri sosedu so imeli privajeno kavko, ki je vse iztaknila. Priletela je tudi v lopo in zagledala na mizi lepo, bleščečo se iglo. Vzela jo je in zletela z njo na streho.

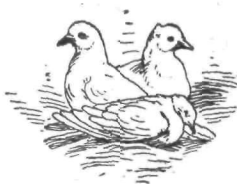
Deček-tatiček je s strahom to opazil in ugibal, kako bi dobil iglo nazaj. Brzo gre iskat košček kruha in začne klicati kavko, ki je takoj priletela k njemu — toda brez igle. Pustila jo je na strehi.

Dečka to razjezi in hoče kavko udariti s palico. Oče, ki se je v tem hipu prikazal na vratih, vpraša dečka, kaj mu je živalca naredila. Deček pove, da mu je vzela pozlačeno iglo.

„Kje si pa dobil ti iglo?“ vpraša oče.

Tatiček je zardel in molčal. Oče pa je precej uganil, kaj je vzrok zadregi.

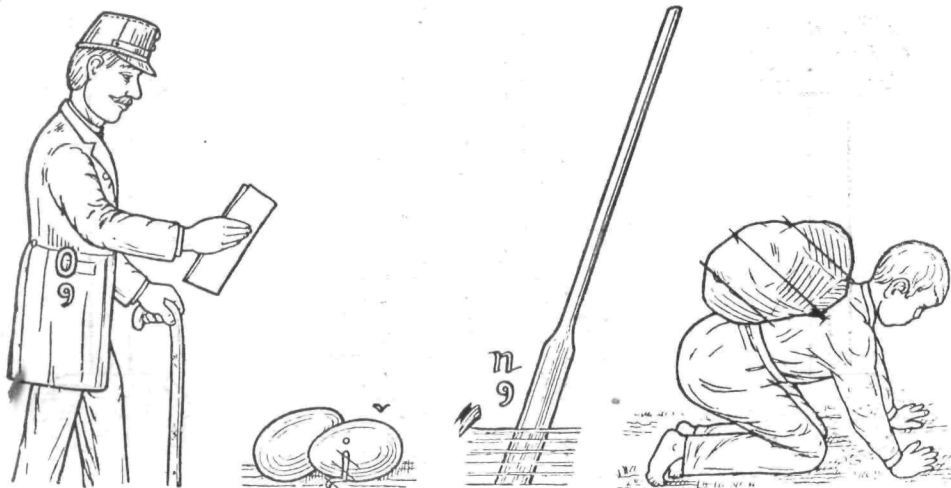
„Tako!“ reče oče, „kaznovati hočeš neumno žival, ki ne ve, kaj je tatvina? Kakšno kazen zaslužiš šele ti!“ — Oče je poklical dečka v sobo, kjer je tatič prejel zaslužen plačilo.

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Spomin ptic.

Nekdo, ki vzgaja v Belgiji golobe — raznašalce pisem, je odposlal meseca junija 1905. l. enega svojih golobov s pismom v Bordeaux (Bordó) na Francosko. Ker se golob

ni vrnil v dveh dneh z odgovorom, je bil lastnik prepričan, da je goloba dohitela nesreča. Toda skoraj čez dve leti pa se je golob vrnil v golobnjak z obročem na nogi. Gotovo ga je kdo ujel in privezal, a on se je oprostil, da pride nazaj.

Koliko ljudi umrje na dan.

Na vsem svetu živi približno 1500 milijonov ljudi. Povprečno življenje človeka računajo na 30 let, potemtakem izumrje v 30 letih 1500 milijonov, tedaj vsako leto 50 milijonov, vsak dan 137.000, vsako uro 5700, vsako minuto 95 ljudi.

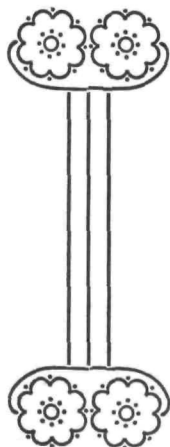
Bitja, ki ne spe.

Na svetu je nekaj vrst rib, dvoživk in žuželk, ki nikdar ne spe. Nekatere ribe ne spe sploh nikdar, a druge spe po pet minut v mesecu. Tudi take muhe so, ki ne morejo nikdar zaspati, zato je vsem takim odmerjeno le kratko življenje.

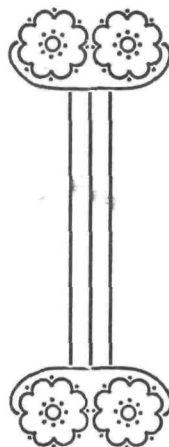

Rešitev besedne naloge v drugi številki.

Nihče ne ve vsega.

N						
b	ř	č				
u	h	o				
o	č	e				
p	e	s				
l	o	n	e	c		
l	e	v				
E	v	a				
s	l	e	m	e		
S	l	o	v	a	n	i
c	e	s	a	r		
m	e	č				
o	r	g	l	e		
p	e	k	a	r	n	a

Prav so rešili: Pavla Novak in Marija Gorjanc, učenki v Kranjski gori; Antonija Schiffrer, učenka VI. razreda v Ribnici; Ema Christof, Matilda Schunko, Ivana Godeša, Alojzija Rovan, Marija Rupnik, učenke III. razreda v Planini; Stanko Šubic, učenec v Ljubljani; A Kranjc in Neža Glonar, učenki IV. razreda pri Sv. Barbari niže Maribora; Tonček Sivka, Karel Cmok in Karel Maštnak, učenci III. razr. v Št. Juriju ob južni železnici; Vidka in Sanda Samsa v Ilir. Bistrici; Zvonimir Ostrc, Zvonjmirka in Marija Ostrc, Anica Kosí, Terezika Magdič, Marija Heric, Malčka Stuhec, Micika Štrakl, učenke pri Sv. Križu na Murskem polju; Danica Primc in Cirilka Bolé, gojenki v zavodu d. N. D. v Trnovem; Ivan Toporiš, učenec v Ribnici; Anton Porekar, Tonče in Vladko Porekar, Sever Matija, Šterman Ivan, Šulek Mato, Vtičar Peter, Babič Alojzija, Dogša Marija, Križanič Alojzija, Lah Avgusta, Lukman Krištinka, Porekar Angelica, Rakuša Kata, Sever Marija, Zadravec Kata in Marija, Zorjan Štancika, učenci in učenke na Humu pri Ormožu.

Dragi gospod Doropoljski!

Bral sem v „Zvončku“, da želite, da bi Vam kaj pisali. Izpolnujem Vam tedaj Vašo željo. — Doma sem na Marnem, star 12 let, obiskujem III. razred II. oddelek. V šolo hodim h gosp. nadučitelju Ant. Gnusu. Najrajši imam svojega součenca Petra Cestnika. Učit bi se šel najrajši knjigoveštva. „Zvonček“ dobivam v „Bral. društvu“. Prihodnjic kaj več.

S spoštovanjem

Janko Lomšek.

Odgovor:

Ljubi Janko!

Tvoj gospod nadučitelj je vrl in blag gospod. Če boš poslušal njegove nauke in se ravnal po njih, boš lahko knjigovezec ali pa kaj drugega. Srečen si lahko v vsakem stanu, če si zadovoljen. Lepo je, da imaš rad součenca Cestnika. A ne zabi pesmi: „Beseda dana — vez velja.“ Tudi vse druge imej rad! Veseli me, da ima „Bralno društvo“ v Dolu naročen „Zvonček“. Kdor namreč podpira ta list, skrbi za njegov razvoj in posredno za blaginjo slovenske mladine. Žal, da je še dosti „Bralnih društev“, ki nimajo „Zvončka“.

*

Velespoštovani gospod Doropoljski!

Srčno sem se razveselila, ko sem zagledala svoje ime v „Zvončku“ in tudi pravljico, ki sem jo napisala, ne da bi vedela, da pridem tako v vrsto drugih dopisnikov „Zvončka“.

Srčno se Vam zahvaljujem, da ste sprejeli pravljico „Trije sinovi“ in jo natisnili v „Zvončku“. Moja iskrena želja je pa ta, da bi sprejeli še to pravljico, ki Vam jo tukaj pošiljam, in jo natisnili v naslednjem ali katerem drugem „Zvončku“.

Ako bi Vam bilo ljubo, bi Vam poslala še več pravljic, ki jih sestavljam o prostem času. Ne zavržite prošnje Rozine Lamprechtove, učenke IV. razreda ljudske šole v Selnici ob Dravi.

Odgovor:

Ljuba Rozina!

Tvoje prošnje ne zametam, ampak kar priobčujem Tvojo novo pravljico.

Škrateljčki in kmet.

Bilo je zimskega večera. Zunaj je naletal sneg, a mi smo se pritiskali h gorki peči. Stric, ki je bil posebno dobre volje, je povedal marsikatero pravljico, ki jih še zdaj hranim v spominu. Bila sem takrat stara okrog štirih let. Po daljšem molku vpraša stric: „Ali sem vam že povedal povest o škrateljčkih in o kmetiču?“ Vsi odvrnemo, da ne, le jaz ostanem tiho ter že komaj čakam, kdaj prične stric s pripovedovanjem. Naposled začne tako-le:

Bil je kmet. Dolgovi, ki se je vanje pogrezal bolj in bolj, so ga težili tako, da je po cele dneve hodil ves zamišljen okrog. Nekega dne se napoti v gozd po drv. Dolgo dela, a naposled sede utrujen pod košato bukev.

Razne misli mu roje po glavi. Slišal je že večkrat o škrateljčkih, ki so osrečili kakega kmeta; kaj, ko bi se spomnili tudi njega in mu dali zlata? Zdajci mu šine lepa misel v glavo: škrateljčki morajo biti gotovo v tem gozdu, saj je že slišal, da so le v velikih gozdih, in ta gozd je velik, da mu ni ne konca ne kraja. Lahko bi jih šel iskat, in če bi mu izlepa ne dali denarjev, pa izgrda. Saj so veliki samo tako kakor palec njegove roke.

Ta misel ga ojunači. Skoči pokonci, vrže sekiro v stran in gre potovat. Hodil je že

pól dneva, a škrateljčkov ne dobi. Napoči večer, in on izmučen sede pod drevo, kjer mu je tudi prenočiti.

Vso noč nima miru; vedno sanja o škrateljčkih, ki jih tepta z nogami, ker mu ne dadó denarjev. Ko se zbudi, je solnce že visoko. Napije se studenčnice in pojé kruh, ki ga je imel s sabo. Nato nadaljuje pot.

Dolgo hodi po gozdu. Spet se bliža večer. Že se kesa, da je šel tako daleč z doma.

Dalje korakajoč, pride pred veliko skalo. Zapazi majhen vhod. Hitro se splazi v skalo. Dalje ko koraka, toliko širja je votlina. Nazadnje pride v — podzemeljski svet.

Tu zapazi precejšno lužo, podobno dolgemu ribniku. Toda preveč je utrujen, da bi opazoval te čudne reči. Leže ter zaspi.

Med spanjem pa pridejo palčki. Ker so mislili, da jih lahko ugonobi, se zbere velika množica palčkov ter se posvetujejo, kaj bi naredili z njim.

Hitro si izmislijo, kaj je storiti. Nekaj jih hiti v stanovanje po vrvi, a drugi po puške.

Ko so vse prinesli, ga privežejo z vrvmi tako gosto, kakor prepredé pajek muho. Nato dobi vsak škrateljček puško; postavijo se v vrsto. Največji — kralj — jim da znamenje, in vsi ustrelje na — spečega kmetiča.

Tu je sanjal, da ga škrateljčki obdarujejo z darovi. Hipoma se mu zazdi, kakor da bi ga kdo vščipnil. Prebudi se in kaj vidi? Od vseh strani ga streljajo palčki, a njemu se zdi, kakor bi ga jedle mravlje rjavice.

Ko škrateljčki vidijo, da je zaman njih streljanje, se spet posvetujejo. Imeli so baš ta čas vojsko z drugimi palčki. Bojevali so se v ladjah na morju. To morje je bilo tam, kjer je kmetič mislil, da je majhen ribnik. Lahko bi jim ta človek pomagal v boju.

Vsi palčki se zbero okrog kmetiča ter ga prosijo, naj jim pomaga v boju zoper sovražnika. Ta jim obljubi pomoč. Odvedejo ga domov ter ga dobro pogoste.

Drugi dan se prične boj. Kralj pritlikavec se ne udeleži boja, temveč gre na bližnji holmec, da bi odtam gledal novega vojščaka. Drugi palčki gredo na ladje, a kmetič gre v morje, ki mu je segalo le do kolen.

Tu potegne ladje te vojske in sovražne vojske skupaj. Sovražniki se tega prestrašijo in vsi popadajo v morje. Zmagalci gredo pa ponosno domov.

Kralj bogato obdari kmetiča in mu da piščalko, na katero naj zapiska, kadar bo v nesreči. Nato mu pokaže pot na zgornji svet.

Stric se je sedaj globoko oddahnil ter pogledal na nas, ki smo ga poslušali kar z odprtimi ustmi.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Pišem Vam malo pisemce. Igram se pozimi. Skačem in se drsam. Doma pišem naloge. Na Sveti večer sem imela božično drevo. V šoli se učim. Molim v cerkvi in gledam k oltarju. Mamiči strežem, kadar je bolna. Pozimi sem s sosedovo Frančiko zunaj. Jezušček mi je prinesel igrače. Po šoli kvačkam. Časih čitam iz knjige. In mama mi razlaga pesemce. In ponoči se mi sladko sanja. Pomagam kuharici, kadar kuha. Hodim že v drugi razred. V drugem razredu se moram veliko učiti.

Neštetokrat Vas pozdravlja

Kristinka Schullerjeva.

Odgovor:

Ljuba Kristinka!

Kakor razvidim iz Tvojega pisemca, izrabljaš zimski čas tako, kakor je prijetno in koristno: veselíš se in učiš! Tako je prav! Kadar stori človek svojo dolžnost, naj se tudi povesele, da se razvedri in okrepi za novo delo. Samo delo ubije človeka, samo veselje ga omehkuži. Oboje pa — združeno v lepem soglasju — napravlja naše življenje koristno in prijetno. Vidiš, zato so tudi Tvoje sanje sladke, ker imaš čisto in mirno vest — dar storjene dolžnosti. Le še dalje čitaj pesemce, to je prav! Saj dvigajo in blažijo duha in srce. Kadar pomagaš kuharici, bodi pazljiva in glej, da se Ti kaj — ne prismoči. — O priliki pa mi povej, kako boš uživala veselje in srečo bližajočih se pomladnih dni.

*

Velebenjeni gospod Doropoljski!

Usojam se Vas vprašati, zakaj je „Mladi risar“ izostal, ki je v prejšnjih letnikih „Zvončka“ priobčeval toliko lepih risb. Tukaj Vam pošiljam eno risbo, da vidite, koliko že znam.

Prihodnjic Vam pišem kaj drugega. Povejte gospodu Siču, naj nam zopet nekaj lepega nariše.

Z velespoštovanjem

Franček Zacherl, učenec v Ljutomeru.

Odgovor:

Ljubi Franček!

Tvoje risbe sem prav vesel, saj si dovolj lepo narisal sv. Cirila in Metoda. V nadomestilo za „Mladega risarja“ je „Zvonček“ za sedaj uvedel ta-le kotiček, da je v listu malo izpremembe. Sicer pa naprosim g. Siča tudi jaz, naj zopet kaj nariše, ker dela Tebi in mnogim drugim risanje toliko veselja. Upajmo, da g. Sič ne prezre naše skupne prošnje!

